

MEKLINGSMANNENS FORSLAG

i sak 2008-002 mellom

YRKESORGANISASJONENES SENTRALFORBUND

på den ene side

og

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

på den annen side

vedrørende tariffrevisjonen 2008 –
tariffavtaler med Parat, Yrkestrafikkforbundet, Det norske maskinistforbund, SAFE, Negotia
og Delta.

I. Varighet

Samtlige tariffavtaler mellom YS og NHO som har utløp til og med 1. juli 2008 fornyes med de endringer og tilføyelser som følger av denne protokoll og de forbundsvise tilpasningsforhandlinger ført i henhold til protokoll av 6. mars 2008.

De nye avtalene gjelder i to – 2 - år fra deres respektive utløpsdatoer, og videre ett år om gangen dersom ikke en av partene skriftlig har sagt opp avtalen med to – 2 – måneders varsel.

II. Lønn

1. Generelle tillegg

Det gis et generelt tillegg på kr 2,- per time.

2. Lavlønn/likelønnstillegg

Det gis et ytterligere tillegg på kr 3,- per time til ansatte omfattet av følgende overenskomster:

483 Miljøbedrifter i Norge	463 Porsgrunds porselænsfabrik
440 Fiskeindustri	462 Parkeringsselskaper
228 Vekteroverenskomsten	226 Hotell- og restaurantavtalen - Riksavtalen
378 Transportselskaper i Norge	
380 Jordan	

3. Tilleggene gis med virkning fra 01.04.2008.

III. Forbundsvise tilpasningsforhandlinger

I henhold til protokoll av 6. mars 2008 mellom YS og NHO er det ført forbundsvise tilpasningsforhandlinger.

Protokollene fra de forbundsvise forhandlingene er **Bilag 1** til Riksmeklingsmannens forslag, og inngår som en del av avstemningsgrunnlaget.

I forbindelse med de avtalte tilpasningsforhandlinger under årets tariffrevisjon har de fleste overenskomstområder endret satsen for matpenger fra kr 67,- til kr 70,-. YS og NHO er enige om at endring av satsen til kr 70,- gjennomføres i alle overenskomster som fra tidligere har lavere satser for matpenger.

IV. Innregning av tillegg

Alle minstelønnsatser, normallønnsatser og personlige lønninger i aktuelle overenskomster, forhøyes med de i pkt. II og III nevnte tillegg.

Akkordtariffer, faste akkorder og prislister, produksjonspremieordninger, bonusordninger og andre lønnsordninger med varierende fortjeneste reguleres i aktuelle overenskomster slik at den samlede fortjeneste stiger overensstemmende med de i pkt II og III nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkorder mv er oppnådd, betales tilleggene per arbeidet time. Det skal også være adgang for partene til å avtale at tilleggene skal holdes utenfor akkorder mv og betales per arbeidet time.

V. Lokale forhandlinger

Lokale forhandlinger skal føres på basis av de enkelte overenskomster og slik at tillegg skal gis på grunnlag av den enkelte bedrifts økonomiske virkelighet, dvs. bedriftens økonomi, produktivitet, fremtidsutsikter og konkurransevne.

Lokale forhandlinger skal føres mellom de stedlige parter og skal være reelle, uavhengig av hvilke begreper overenskomstene inneholder mht forhandlinger, drøftinger, vurderinger eller lignende.

VI. Avtalefestet pensjon (AFP)

Partene har kommet til enighet om ny AFP-ordning som skal tre i kraft fra 1. januar 2010. Avtalen følger som bilag 2. Sammen med Statsministerens svarbrev av 2. april 2008 utgjør dette en samlet løsning for ny AFP-ordning. Statsministerens brev følger som bilag 3.

VII. Foreldrepermisjon

Følgende bestemmelse innarbeides i samtlige overenskomster:

"Bedriften skal i forbindelse med de lokale lønnsforhandlingene også foreta en lønnsvurdering av arbeidstakere som er fraværende på grunn av foreldrepermisjon".

VIII. Lærlinger

1. Grunnlaget for fastsetting av lærlinglønn skal være ordinær lønn for nyutdannet fagarbeider i bedrift, dersom det ikke i den enkelte tariffavtale er avtalt at grunnlaget skal fastsettes i bransjen.

For overenskomster som har andre beregningsmåter som gir bedre lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger beholdes disse.

Særskilt for Riksavtalen (Hotell- og restaurant)

Beregningsgrunnlaget for lærlinger beholdes uendret. Partene er enige om at man i løpet av inneværende tariffperiode vil gjennomgå lønnsfastsettelsen for lærlinger.

2. Ved overtidarbeid skal lærlingene minst lønnes som øvrig ufaglærte i bedriften.

For overenskomster som har andre beregningsmåter for overtid som gir høyere overtidsbetaling for lærlingen beholdes disse.

3. Partene er enige om å sende en henvendelse til regjeringen om forhøyelse av lærlingtilskudd til lærebedriftene.

IX. Opplysnings- og utviklingsfondet og Sluttvederlagsordningen - premiejustering
Partene er enige om at satsene arbeidsgiver betaler per ansatt til O&U-fondet økes med kr. 48,- per år for heltidsansatt. De øvrige satsene justeres ikke. Endringen skjer med virkning fra 1. juli 2008.

Partene er videre enige om at satsene arbeidsgiver betaler per ansatt til Sluttvederlagsordningen reduseres med kr. 48,- per år for heltidsansatt. De øvrige satsene justeres ikke. Endringen skjer med virkning fra 1. juli 2008.

X. Sluttvederlagsordningen

Partene er enige om at det i løpet av kommende tariffperiode foretas en gjennomgang av økonomien i Sluttvederlagsordningen med sikte på å tilpasse premienivået til forventede lavere fremtidige utbetalinger i forbindelse med innføringen av den nye AFP-ordningen i 2010.

XI. Lønnsstatistikk

Det er i begge parters interesse at det foreligger best mulig lønnsstatistikk samlet og per tariffavtale til tariffoppgjørene. Dette er helt avgjørende for beregning av lønnsnivå, lønnsutvikling, minstelønnsatser og garantiordninger.

På bakgrunn av dette igangsetter partene et arbeid for å kartlegge konsekvensene av dagens praksis og på sikt fremskaffe en bedre lønnsstatistikk. Det forutsettes at Statistisk sentralbyrå som primærinnsamler av data trekkes med i et slikt arbeid.

XII. Gjennomføring

Endringene gjøres gjeldende med virkning fra 1. april 2008 med mindre annet fremgår. Lønnsforhøyelsene gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som er sluttet i bedriften før vedtagelsen. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg mv for arbeid utført før vedtagelsen.

XIII. Tariffpolitiske forutsetninger

Partene forutsetter at den samlede lønnsveksten som avtales sentralt og lokalt skal være normgivende både for ledere og andre grupper av arbeidstakere i bedriftene, og for hele arbeidsmarkedet for øvrig.

XIV. Svarfrist

Torsdag 24. april 2008 kl. 1400

XV. Vedlegg

Bilag 1 – Oversikt over protokollene fra de forbundsvise tilpasningsforhandlinger

Bilag 2 – Avtale om ny AFP-ordning

Bilag 3 – Statsministerens brev av 2. april 2008

Avtale
mellom YS og NHO om
ny AFP-ordning

1. Innledning

Stortingets vedtak om ny alderspensjon i folketrygden fra 2010 forutsetter at øvrige deler av pensjonssystemet skal tilpasses den nye reformen.

Den nye alderspensjonen er utformet slik at den enkelte, gjennom arbeidsinntekt eller ved annen pensjonsopptjening, opparbeider en pensjonsrettighet hvor nivået på den årlige pensjonen i hovedsak fremkommer som en konsekvens av opptjeningen og utviklingen i levealderen.

Alderspensjonen er bygget opp slik at den skal stimulere til økt yrkesaktivitet, men gir samtidig anledning til tidligpensjon fra 62 år.

På denne bakgrunn er partene enige om at eksisterende AFP-ordning skal avløses av en ny AFP-ordning som er tilpasset regelverket i den nye alderspensjonen.

2. Den nye AFP-ordningen

- 2.1 Partene er enige om at dagens AFP-ordning avløses av en ny permanent AFP-ordning fra 1. januar 2010.
- 2.2 Den nye AFP-ordningen bygges opp etter de samme regler som for alderspensjonen. Fram til 2015 er opptjeningen i folketrygden basert på dagens regler. Deretter innføres de nye reglene gradvis fram til 2025.
- 2.3 Partene er enige om at ny AFP skal gis som et årlig livsvarig påslag til alderspensjonen basert på en to-nivåmodell. Nivåene defineres som prosentandel i forhold til lønn ved 40 års opptjening. Ytelsen skal være livsvarig, men kan ha høyest nivå de første årene.
- 2.4 Rettigheter til AFP skal kunne tas ut fra fylte 62 år for alle som er omfattet av ordningen. Senere uttak gir høyere utbetaling regnet pr. år.
- 2.5 Den nye AFP-ordningen omfatter alle ansatte i bedrifter som er, eller blir, bundet av ordningen.

2.6 Arbeidstakere født innen 31. desember 1947 har rettigheter etter dagens AFP-ordning.

3. Opptjening av rettigheter

3.1 Opptjeningsreglene for AFP skal være lik opptjeningsreglene for inntekstpensjon i folketrygden, men stopper ved fylte 62 år. Den øvre grense for opptjeningsgrunnlaget settes til 7,1 G (modell F62 i AFP-utvalgets rapport). Opptjeningsprosenten for AFP-påslaget skal være 0,314.

3.2 AFP-påslaget skal være livsvarig og regnes med i minstekravet til opptjeningen av garantipensjon etter folketrygden.

3.3 Det etableres et sikringssystem i ordningen som sikrer mot at en eventuell rask innfasing skal gi tap av pensjonsrettigheter ved overgang til nytt system.

4. Uttak av AFP

4.1 For å kunne få AFP-påslaget må arbeidstakeren på uttakstidspunktet være ansatt og reell arbeidstaker i en bedrift som er omfattet av ordningen.

4.2 For å kunne ta ut AFP-påslaget må arbeidstakeren oppfylle folketrygdens opptjeningsregler for å få alderspensjon, jfr. punkt 3.2. I tillegg må vedkommende ha vært omfattet av AFP-ordningen i minimum 7 av de siste 9 år.

4.3 Uttak av AFP-påslaget kan ikke skje etter 70 år.

5. Pensjonsnivåer

5.1 Uttaksreglene er basert på at den samlede utbetalingen av AFP ikke påvirkes av uttaksalderen (nøytral modell). Høyere uttak mellom 62 og 67 år finansieres ved lavere AFP-uttak etter 67 år, jfr. likevel punkt 4.3.

5.2 Uttak av AFP-påslaget skal kunne kombineres med arbeidsinntekt uten avkorting.

5.3 Ved tallfestingen av AFP-påslaget benyttes folketrygdens regler for levealderjustering. AFP-påslaget reguleres tilsvarende alderspensjonen i folketrygden.

6. Finansiering

6.1 Partene er enige om at det samlede økonomiske omfang av den nye AFP-ordningen er nåverdien av dagens AFP-ordning, regnet i faste 2007-lønninger.

- 6.2 Staten er ansvarlig for å yte tilskudd til de arbeidstakere som til enhver tid er omfattet, jfr. punkt 6.1. Det innebærer at økt tilslutning til ordningen, samt endringer som skyldes demografi også omfattes. Statens tilskudd skal utgjøre halvparten av ytelsen fra arbeidsgiverne. Aktuelle arbeidsgivere og staten er ansvarlig for sine ytelser uavhengig av hverandre. Statens tilskudd utbetales direkte til arbeidstakerne.
- 6.3 Arbeidsgivernes andel finansieres ved en premie for alle ansatte i bedrifter som er omfattet av ordningen. Partene kan avtale endring av premien.
- 6.4 Partene er enige om at premieberegningen fastsettes som en prosentandel av inntektsgrunnlaget (Post 111 A. Partene forutsetter at administrasjonen for ordningen får tilgang til aktuelle data). Det er uaktuelt med egenandel for bedriftene i den nye AFP-ordningen.
- 6.5 Det innbetales ikke premie for årslønn under 1 G. Ansatte over 62 år unntas ved premieberegningen.
- 6.6 Premieberegningen foretas av LO og NHO, etter innstilling fra styret i AFP.
- 6.7 Premien innbetales til Felleskontoret for LO/NHO-ordningene.

7. Fondoppbygging

- 7.1 Arbeidstakere som benytter ordningen er garantert utbetaling av AFP-påslaget uavhengig av bedriftenes betalingssevne.
- 7.2 Bredden i finansieringsgrunnlaget gir i seg selv sikkerhet for at ordningen kan innløse fremtidige forpliktelser. I tillegg skjer en oppbygging av et bufferfond fordi utbetalingene til AFP strekkes ut over tid. Samlet sikrer dette arbeidsgivernes forpliktelser til løpende utbetalinger.
- 7.3 Ordningen etableres atskilt fra dagens AFP-ordning som forutsettes avviklet innen 2015.
- 7.4 AFP-styret avgjør anbringelsen av fondets midler. Kapitalforvaltning i fondet kan skje etter mønster av Statens Pensjonsfond Utland.

Den positive likviditetsvirkningen av overgang til ny AFP nyttes til å fondere arbeidsgivernes framtidige forpliktelser.

8. Mobilitet

- 8.1 For å unngå tap av AFP-rettighet for arbeidstakere som skifter tarifftilknytning, etableres en felles ordning for privat sektor.
- 8.2 Det etableres i tillegg en overføringsmulighet for opptjente rettigheter mellom offentlig og privat sektor.

9. Evaluering og Pensjonsråd

- 9.1 Det er et hovedsiktemål at pensjonsreformen skal medvirke til lengre yrkesløp i takt med at levealderen øker. Dette krever et bærekraftig arbeidsliv. Det er viktig at levealdersjusteringen ikke forsterker sosiale skjevheter som er knyttet til systematiske forskjeller i levealder mellom ulike grupper i befolkningen.

Det vil ta tid å få alle elementer på plass og se virkningen av nytt samlet pensjonssystem. Blant annet vil nytt opptjeningssystem først være fullt ut innfaset i 2025. Det vil også være usikkerhet knyttet til blant annet befolkningsutvikling og den alminnelige økonomiske situasjon.

- 9.2 For å overvåke disse sidene ved innfasingen av pensjonssystemet og arbeidslivets utvikling, skal det opprettes et Pensjonsråd, bestående av (representanter for organisasjonene, AID, Finansdep, SMK....). Rådet skal utarbeide en (årlig) rapport om viktige utviklingstrekk i arbeidslivet og på pensjonsområdet og utføre andre oppdrag regjeringen måtte gi.

Rådet etableres med et eget sekretariat tilknyttet AID.

10. Tilknytning til Folketrygden og Statens medvirkning

- 10.1 Staten bidrar til at pensjonsnivået (folketrygd + AFP-påslag) for nye årskull med AFP f.o.m. år 2010 minst skal tilsvare dagens nivå (både før og etter 67 år) ved pensjonsuttak ved 62 år.
- 10.2 Det forutsettes da at skattereglene holdes fast, slik at nivået opprettholdes regnet både før og etter skatt.
- 10.3 Mange nye pensjonister de nærmeste årene fra 2010 vil merke skjerpede regler uten å dra fordel av de økte opptjeningsmuligheter som gis i ny folketrygd. På denne bakgrunn må levealdersjusteringen kompenseres (helt/delvis) slik at nivået på samlet pensjon ved 62 år (folketrygd + AFP-påslag) holdes uendret.

Partene er enige om at ordningene under pkt. 10 ikke skal ha økonomiske konsekvenser for arbeidsgiverne.
